

Varhaiskasvatuspalvelujen laaturaportti

Toimintakausi 2024–2025

Sisällys

Varhaiskasvatuspalvelujen laaturaportti	3
Arviointi ja kehittäminen.....	4
Arvioinnit ja kyselyt kehittämistyön pohjana	4
Palveluohjaus ja palvelut.....	6
Palvelut ja palveluverkko	6
Talous	10
Johtaminen ja henkilöstö	12
Johtaminen	12
Henkilöstö	13
Henkilöstön täydennyskoulutus ja koulutusseuranta.....	17
Laadukas pedagoginen toiminta.....	19
Pedagoginen toiminta ja kehittämistyö	19
Henkilöstön pedagoginen tuki	21
Ulkoisen rahoituksen hankkeet ja projektit.....	22
Sisäiset kehittämisprojektit.....	23
Yhteisön hyvinvointi.....	25
Osallisuus ja yhteistyö.....	26
Lapset ja huoltajat.....	26
Muu yhteistyö ja verkostot	27
Kehittämistoimenpiteet kaudelle 2025–2026.....	29

Kaavio 1. Varhaiskasvatukseen osallistumisasteen kehitys ikäryhmittäin 2023–2025.

Kaavio 2. Palveluissa olevien lasten määrän muutokset toimintavuosittain (kunnallinen ja yksityinen päiväkotitoimi ja perhepäivähoito).

Kaavio 3. Lasten ikäjakauma varhaiskasvatuksessa 3/2025.

Kaavio 4. Henkilöstön koko- ja osa-aikaisuus.

Kaavio 5. Kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö vuosiseuranta.

Kaavio 6. Kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö ammattiryhmittäin.

Kaavio 7. Sairauspoissaolojen pituuksien osuudet 1–6/2025.

Kaavio 8. Henkilöstön poissaolopäivien (sairaus tai työtapaturma) kuukausittaiset toteumat 2023–2025.

Varhaiskasvatuspalvelujen laaturaportti

Laaturaportti pohjautuu Varhaiskasvatuspalvelujen laatusuunnitelmaan (Kasvun ja oppimisen lautakunta 23.5.2024). Varhaiskasvatuspalvelut laatii vuosittain laaturaportin, joka on katsaus edellisen toimintakauden keskeisten laatutekijöiden ja tavoitteiden toteutumiseen. Samalla viimeisessä luvussa nostetaan esiin arviointityöhön perustuvia uuteen toimintakauteen suuntaavia tavoitteita, painopisteitä sekä jo käynnistettyjä tai käynnistymässä olevia kehittämistoimia.

Laadun ohjaus ja kehittäminen liittyvät niin kaupunkistrategiaan, Kasvun ja oppimisen toimialan painopisteisiin kuin varhaiskasvatuksen omiin tavoitteisiin. Laaturaportti esitellään varhaiskasvatuksen johtoryhmälle ja Kasvun ja oppimisen lautakunnalle. Laaturaportin jäsentely noudattaa varhaiskasvatuksen omia ja toimialan yhteisiä laadunhallinnan lähtökohtia.

Osa laatutiedoista kootaan vuosittain ja osa raportoitavista kohteista vaihtelee, esimerkiksi kehittämisen kohteiden ja painopisteiden mukaan. Tietoja kootaan arviointien ja kyselyiden lisäksi eri järjestelmistä, tilastoista ja raporteista sekä toimipaikkojen vuosisuunnitelmista ja toimintakertomuksista. Taloustiedoissa käytetään tilinpäätösvuoden sekä toimintakauden oman seurannan tietoja.

Arviointi ja kehittäminen

Arvioinnit ja kyselyt kehittämistyön pohjana

Varhaiskasvatuspalveluissa on rakenteita ja sovittuja työvälineitä säännöllistä arviointityötä varten. Raportissa esitellään keskeiset toimintakaudella hyödynnetyt kansalliset ja paikalliset arvioinnit, kyselyt ja raportit. Arviointien vaikutuksia paikalliseen työhön ja kehittämistoimia avataan tarkemmin myöhemmissä luvuissa.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi julkaisi 2024 raportin kiusaamisen vastaisesta toiminnasta sekä lasten tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukemisesta varhaiskasvatuksessa. Karvin kehittämissuositusten mukaan kiusaamisen vastaisten toimien suunnitelmallinen toteuttaminen edellyttäisi kansalliset tavoitteet ja ohjeet. Paikallisella tasolla kiusaamisen vastaisten toimien suunnittelua suositellaan velvoittavaksi osana varhaiskasvatuksen pedagogista suunnittelua. Porvoon tämän hetken toimintatapoja kuvataan luvussa Yhteisön hyvinvointi.

Karvin selvityksen mukaan huoltajat eivät saa riittävästi tietoa varhaiskasvatuksen kiusaamisen vastaisesta työstä tai heillä ei ole mahdollisuutta osallistua tähän työhön. Tämä sama todettiin Porvoon huoltajakyselyssä 2024 ja valtakunnallisessa Vanhempien Barometrissa 2024 <https://vanhempainliitto.fi/johdolle/vanhempien-barometri/>.

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Finlapset 2024 tutkimus selvitti esiopetusikäisten lasten ja heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia, lapsiperhepalveluiden käyttöä ja kokemuksia niissä. Kuntakohtaiset tulokset ovat saatavilla <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/finlapset-lasten-nuorten-ja-perheiden-terveys-hyvinvointi-ja-palvelut/finlapset-tulokset>.

Tutkimusotokseen poimittiin joka toinen vuonna 2017 syntynyt lapsi (N = 25 721) ja lapsen molemmat viralliset vanhemmat (N = 49 636). Kyselyyn vastasi 12 616 vanhempaa (vastausaktiivisuus 25 %). Vastauksia saatiin 38 % tutkimusotoksen lapsista. Porvoossa vastanneita vanhempia oli 140 eli 28,4 % Porvoon otoksesta. Porvoon otoksessa olleita lapsia oli 251. 150:n lapsen vanhempi (vähintään yksi) vastasi kyselyyn, jolloin otoksen lapsista saatujen vastausten osuus on 41,8 %. Tässä raportissa hyödynnetään niitä tuloksia, jotka liittyvät ensisijaisesti varhaiskasvatuspalveluihin.

Loppuvuodesta 2024 tehtiin Porvoon varhaiskasvatuksen yhteinen arviointi leikistä ja leikin toteutumisesta Karvin arviointijärjestelmä Valssilla. Arviointi kohdistui varhaiskasvatuksen kansallisiin laatuindikaattoreihin:

- Henkilöstö ja lapset toteuttavat yhdessä leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa, joka tarjoaa lapsille myönteisiä oppimiskokemuksia. Toiminta edistää oppimisen alueiden sekä laaja-alaisen osaamisen mukaisten tavoitteiden toteutumista.

-
- Varhaiskasvatuksen toiminta on lapsille merkityksellistä, oppimaan haastavaa sekä innostavaa.
 - Lapsen yksilöllisyys huomioidaan niin, että jokainen lapsi oppii tunnistamaan ja löytämään omat vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa.

Koko henkilöstö osallistui leikin arviointiin ja vastausprosentti oli 79 %. Arvioinnin perusteella keskeisimmiksi yhteisiksi kehittämisen kohteiksi tunnistettiin aikuisten rooli(t) leikissä, leikin dokumentointi ja havainnointi sekä leikkiympäristöt. Toimipaikoissa tunnistettiin näiden lisäksi omia kehittämiskohteita. Arvioinnin pohjalta kehittämistoimenpiteiden suunnittelu käynnistettiin varhaiskasvatuspalveluissa ja toimipaikoissa keväällä 2025.

Karvi julkaisi yhteenvetoraportin leikin arviointilomaketta Valssissa ajalla 1.8.2023-31.3.2025 käyttäneiden tuloksista. Vastaajia on ollut melkein viisituhatta 44 eri kunnassa. Porvoon tulokset verrattuna Karvin yhteenvetoon ovat hyvin yhtenevät.

Huoltajakyselyn 2024 tuloksiin pohjautuvia kehittämistoimia sekä Karvin 2023 raporttien mukaisia toimenpiteitä päiväkodinjohtajan työn ja paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien toteutumisen kehittämiseksi on jatkettu kaudella 2024–2025.

Organisaation henkilöstökyselyssä varhaiskasvatuspalveluiden vastausprosentti oli 67,3 %. Palvelualueen yhteisiä tuloksia on käsitelty yhdessä varhaiskasvatuksen esihenkilöiden ja toimipaikkojen henkilöstön kanssa. Palvelualueen ja toimipaikkakohtaiset kehittämiskohteet on tunnistettu ja toimenpidesuunnitelmat laadittu.

Palveluohjaus ja palvelut

Palvelut ja palveluverkko

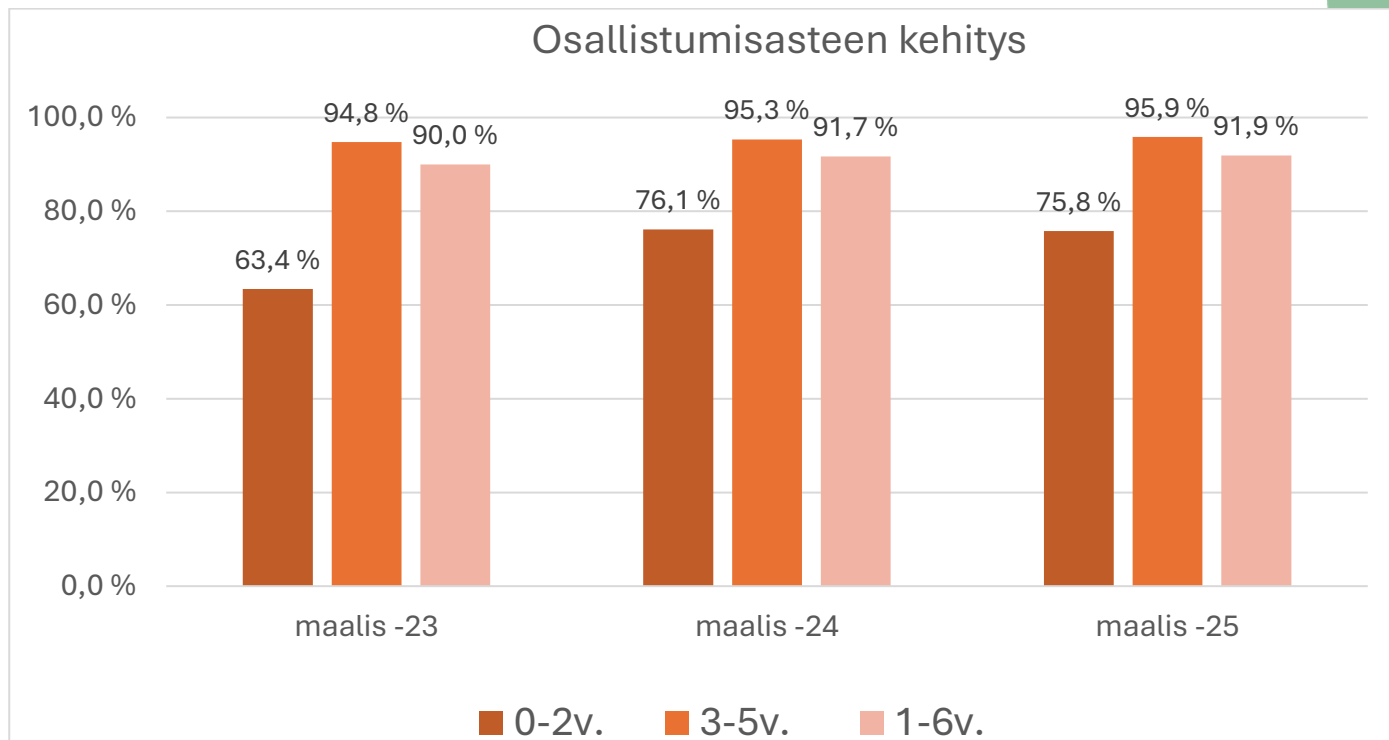
Kaudella 2024–2025 kunnallisia päiväkoteja on ollut 20 ja perhepäivähoitajina työskenteli 14 henkilöä. Yksityisiä päiväkoteja 8 ja yksityisiä perhepäivähoitajia 8. Maksuttomia avoimen varhaiskasvatuksen kerhoja oli 4.

Kesken toimintakauden avattiin Puistopäiväkodin alaisuudessa toimiva Kaivokatu 7, jonne siirtyivät myös Rauhankadun tilapäistilojen ryhmät. Avoimen varhaiskasvatuksen kerho- ja perhekahvilatoiminta siirtyivät Puistopäiväkodin tiloihin. Sekä Rauhankadun vuokratiloista että Perhetupa Ilonan tiloista Pappilanmäellä luovuttiin. Yksityinen päiväkotikoti Norlandia Kammari lopetti toimintansa helmikuussa. Lapset ja henkilöstö siirtyivät Porvoon kaupungille, ja ryhmä jatkoi toimintaansa Eestinmäen päiväkodissa.

Palvelut ovat riittäneet hyvin vastaamaan tarpeeseen, joskin alueellisia eroja on, jolloin joissakin päiväkodeissa on ollut myös käyttämätöntä kapasiteettia.

Kaupunki käynnisti vuoden 2023 lopussa palveluverkkoselvityksen varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluista. Selvityksen pohjalta laadittu palveluverkkosuunnitelma 2025–2040 hyväksyttiin loppuvuodesta 2024. Suunnitelma tulee ohjaamaan palveluverkon arviointia ja kahden vuoden välein tehtäviä kolmivuotiskausien toimeenpanopäätöksiä.

1–6-vuotiaiden varhaiskasvatukseen osallistumisaste Porvoossa (mukana kunnallinen ja yksityinen päiväkotikoti ja perhepäivähoito) oli 89,1 % (vuoden ka.) Viime vuosina varhaiskasvatuspalveluissa on seurattu eri ikäryhmien osallistumisasteen kehitystä. Alle kaksivuotiaiden osuus on kasvanut ja oli 75,8 %. Valtakunnallinen Tilastokeskuksen vertailuluku vuodelta 2023 on 42 %. Muiden ikäisten osuus palveluissa on pysynyt suhteellisen samana.

Kaavio 1. Varhaiskasvatukseen osallistumisasteen kehitys ikäryhmittäin 2023–2025.

Varhaiskasvatuksen palvelujen piirissä oli yhteensä 2 660 lasta (PowerBI-raportti 3/2025):

Kunnalliset päiväkodit: 2 256 (ml. esiopetus 496)

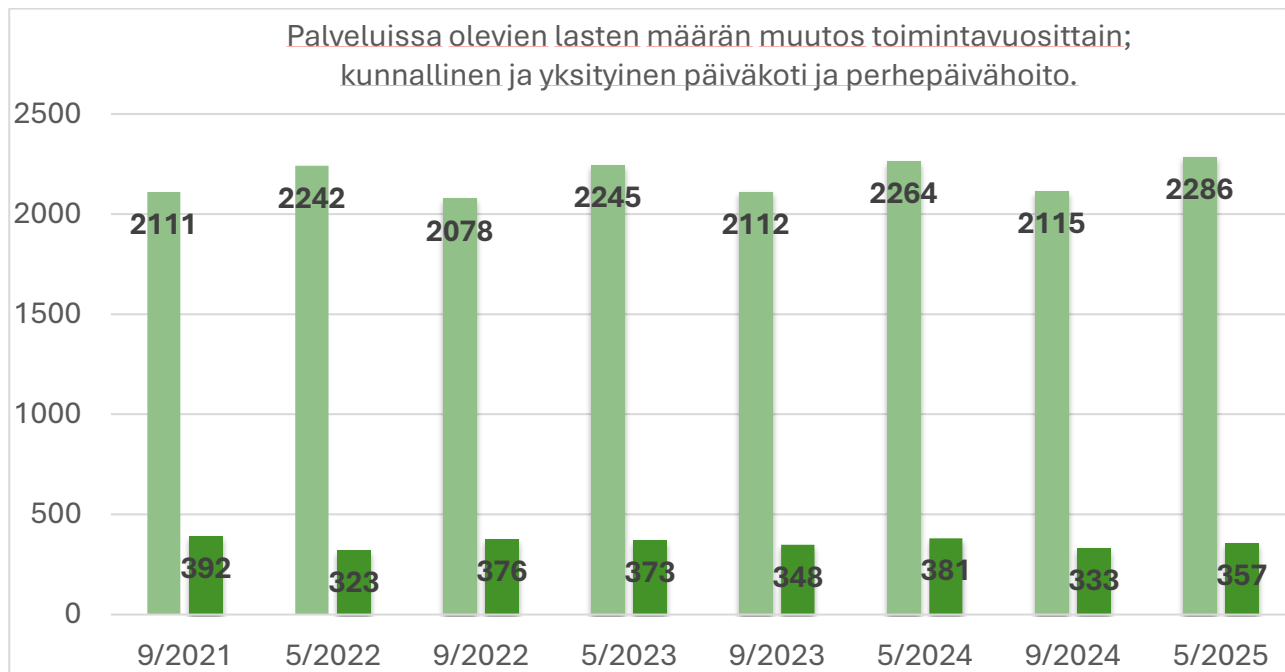
Yksityiset päiväkodit: 323

Kunnallinen perhepäivähoito: 51

Yksityinen perhepäivähoito: 30 (ei mukana PowerBI raportilla.)

Kaupungin maksuttomassa kerhotoiminnassa oli 37 lasta (3/2025).

Varhaiskasvatuksen palveluissa tapahtuu toimintavuoden aikana jatkuvasti muutoksia. Alla olevassa kaaviossa esitetään, miten lasten määrä vaihtelee syksystä kevääseen.

Kaavio 2. Palveluissa olevien lasten määrän muutokset toimintavuosittain (kunnallinen ja yksityinen päivähoito ja perhepäivähoito).

Käyttöasteella seurataan lasten ja henkilöstön läsnäolojen välistä suhdetta. Tavoitteena ja seurattavana tunnuslukuna on 84 % käyttöaste. Osavuosisraporttien keskiarvojen perusteella kunnallisten päiväkotien ja perhepäivähoidon käyttöaste vuonna 2024 oli 78,6 % (TP2024).

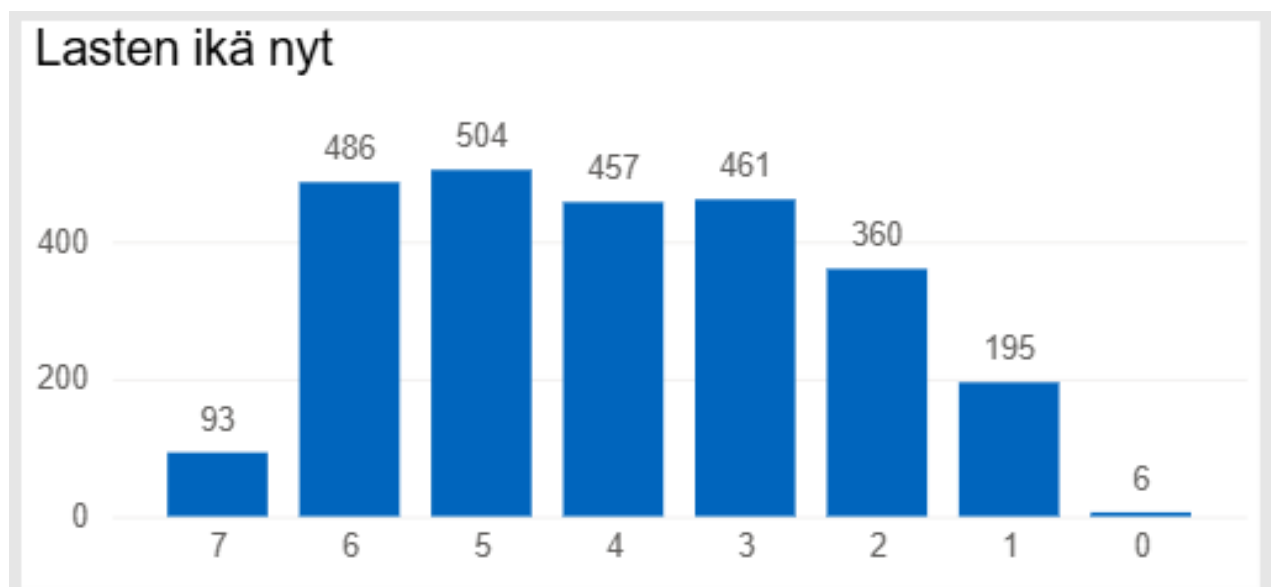
Maaliskuussa 2025 kunnallisessa ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa suomenkielisten lasten osuus oli 59 %, ruotsinkielisten 30 % ja muun kielisten 11 %. Vieraskielisten lasten määrä varhaiskasvatuksessa oli 277 (äidinkieli joku muu kuin suomi tai ruotsi) ja eri äidinkieliä oli 37. Toimintavuoden aikana marraskuusta maaliskuuhun vieraskielisten lasten määrä kasvoi 36 lapsella.

Suomen ja ruotsin jälkeen suurimmat kielet varhaiskasvatuksessa ovat arabia, albania, ukraina, venäjä ja viro. Kunnallisten ja yksityisten päiväkotien välisiä eroja osuuksissa ei ole, ainoastaan kunnallisessa perhepäivähoidossa muun kielisten lasten määrä on vähäisempi, n. 4 %. (3/2025, luvut eivät sisällä yksityistä perhepäivähoitoa.)

Tehostettua tai erityistä tukea saaneiden lasten määrä oli 217 (hallintopäätökset), joista tehostettua tukea sai 189 ja erityistä tukea 28 lasta. Koko määrästä esiopetuksessa tuen päätöksiä tehtiin 85. Ruotsinkieliseen esiopetukseen/varhaiskasvatukseen kohdentui 48 päätöstä. Tyttöjen osuus tuen tarpeisista lapsista oli 64 ja poikien 153. Rakenteellisena tukena henkilöresurssia oli myönnetty 40 lapselle/ryhmälle ja resurssikertoimella ryhmäkokoja pienennettiin 64 lapsen kohdalla.

Tilinpäätöksen 2024 mukaan 0–6-v. ikäluokasta kotihoidon tuella oli 7,1 %. Toimintakauden oman seurantatiedon 4/2025 mukaan kotihoidontukea maksettiin 253 lapsesta ja joustavaa ja osittaista hoitorahaa 177 lapsesta. Yksityisen hoidon tukea on maksettu 30 lapsesta. (3/2025)

Alla on esitetty lasten ikäjakauma varhaiskasvatuksen palveluissa. Mukana luvuissa ovat kunnalliset päiväkodit ja perhepäivähoito sekä yksityiset päiväkodit.

Kaavio 3. Lasten ikäjakauma varhaiskasvatuksessa 3/2025.

Porvoossa seurataan yhtenä tunnuslukuna ensisijaisen tai toissijaisen toiveen mukaisen varhaiskasvatuspaikan toteutumista, joka vuonna 2024 oli 93,9 %. Ensisijaisen toiveen mukainen paikka toteutui 86 %:sti. Edelliseen vuoteen verrattuna näissä luvuissa ei ollut muutosta.

Vuorohoidon palveluperiaatteet päivitettiin. Organisaatioon perustettiin asiakaspalvelun laadun kehittämisen työryhmä ASLAK, johon myös varhaiskasvatuspalvelut osallistuu.

Talous

Vuoden 2024 tilinpäätöstietojen perusteella Varhaiskasvatuspalvelut ei juurikaan ylittänyt talousarviotaan. Muun muassa asiakasmaksutuloja saatiin arvioitua enemmän ja yksityisen varhaiskasvatuksen kustannukset jäivät arvioitua alhaisemmiksi.

Toimintatuotot 2 705 269 € / 97,51 %:

Maksutuotot 2 539 888 € / 107,89 %
Myyntituotot 96 461 € / 131,42 %
Muut toimintatuotot 11 740 € / 69,47 %
Tuet ja avustukset 57 180 € / 17,33 %

Toimintakulut -43 345 252 € / 100,29 %:

Henkilöstökulut -24 897 709 € / 103,54 %
Palvelujen ostot -9 692 609 € / 96,53 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat -331 665 € / 79,18 %
Muut toimintakulut -6 746 084 € / 101,27 %
Avustukset -1 677 185 € / 81,81 %

Kulut järjestämis- ja toimintamuodoittain (TP2024, UDP raportti):

Kunnalliset palvelut 34 878 110 €

- Päiväkotitoimet 34 206 615
- Perhepäivähoito 645 456 €
- Avoin varhaiskasvatus 286 039 €

Palveluseteli, yksityinen varhaiskasvatus 3 792 722 €

Porvoon palvelusetelin arvo yksityiseen päiväkotiin ajalla 1.8.2024-31.7.2025:

- Alle 3-vuotiaalle
 - 1176 euroa kuukaudessa, jos hoitoaika on enintään 107 tuntia kuukaudessa
 - 1570 euroa kuukaudessa, jos hoitoaika on yli 108 tuntia kuukaudessa
- Yli 3-vuotiaalle
 - 713 euroa kuukaudessa, jos hoitoaika on enintään 107 tuntia kuukaudessa
 - 951 euroa kuukaudessa, jos hoitoaika on yli 108 tuntia kuukaudessa

Ostopalvelut 33 970 €

Kotihoidontuki 1 495 039 €, josta joustavan ja osittaisen hoitorahan osuus oman seurantatiedon mukaan on 347 825 €

Yksityisen hoidon tuki 182 146 €

Kevään 2025 aikana varhaiskasvatuspalveluissa alettiin valmistautua kiristyvään ja muuttuvaan taloustilanteeseen. Kuluja kasvattavat uusien päiväkotien sisäiset vuokrat, vaikka vanhoja rakennuksia poistuu käytöstä. Myös virka- ja työehtosopimusten mukaiset palkankorotukset nostavat palvelualueen henkilöstömenoja.

Henkilöstöresurssin suunnitteluun ja kohdentamiseen kiinnitetään jatkossa entistä tarkempaa huomiota. Kauden 2025–2026 lapsiryhmien ja rakenteellisen tuen suunnittelun yhteydessä pystyttiin uusi toimintakausi käynnistämään 23 vakituisten lapsen tuen lastenhoitajien resurssilla, kun raportoitavan toimintavuoden aikana näiden lisäksi oli palkattuna yli kaksikymmentä määräaikaista lapsen tuen lastenhoitajaa. Päiväkodeissa on myös ollut muutamia ryhmätiloja käyttämättä tai lapsiryhmä on ollut kahden aikuisen ryhmä, jolloin määräaikaista henkilöstöä ei ole palkattu tai kaikkia avoimia tehtäviä ei ole täytetty.

Toimipaikkojen talousarviot on aikaisemmin laadittu edellisen vuoden toteutuman perusteella, jolloin toimipaikkojen budjeteissa on ollut epätasapainoa. Jatkossa budjetointiperusteet yhdenmukaistetaan. Päiväkodille budjetoidut määrärahat perustuvat lasten ja henkilöstön määrään.

Johtaminen ja henkilöstö

Johtaminen

Päiväkotien johtamistyön kehittämiseksi aloitettiin 2023 apulaisjohtajamallin pilotointi kahdessa toimipaikassa. Apulaisjohtaja vapautetaan osaksi viikkoa lapsiryhmätyöskentelystä hoitamaan sovittuja johtajan tehtäviä ja lapsiryhmään hankitaan sijainen täksi ajaksi. Pilotoinnin tavoitteena on ollut mm. johtamisrakenteiden uudistaminen, päiväkodinjohtajan kuormituksen vähentäminen, apulaisjohtajan johtamisosaamisen lisääminen, johtamisen ja laadun paraneminen, työyhteisön työhyvinvoinnin ja tulokellisuuden lisääntyminen sekä päiväkodinjohtajan tehtävän vetovoimaisuuden lisääntyminen.

Syksyllä 2024 apulaisjohtajapilotissa oli mukana kolme toimipaikkaa. Pilotin tavoitetta kirkastettiin ja apulaisjohtajan tehtäviä tarkistettiin vastaamaan tavoitteita. Vuoden 2025 alusta pilottiin tuli mukaan kaksi toimipaikkaa lisää. Näin ollen apulaisjohtajia oli pilotissa mukana lopulta viisi. Kauden aikana apulaisjohtajamallia on pyritty arvioimaan osana päiväkodin johtamisen kehittämisen kokonaisuutta ja pyritty löytämään toimintamallin parhaat puolet ja haasteet. Arvioinnin perusteella todettiin, että pilottia jatketaan vielä yhden toimintakauden ajan, jonka aikana arvioidaan, ehdotetaanko mallia pysyväksi.

Suunnitelmallisen johtamisen, jaetun johtajuuden ja rakenteiden vahvistaminen on jatkunut edelleen toimipaikoissa mutta myös varhaiskasvatuksen palvelualueella. Päiväkodeista vastaava uusi palvelupäällikkö aloitti tehtävässään toimintakauden alussa ja uusi varhaiskasvatusjohtaja alkuvuodesta 2025. Rakenteiden kehittämisen lisäksi on lähdetty osallistaviin toiminta- ja työtapoihin sekä vahvistamaan yhdessä tekemistä.

Tiedolla johtamista on vahvistettu kehittämällä ja automatisoimalla tiedonkeruuta ja tiedon siirtymistä eri järjestelmien välillä. Manuaalioyötä on pystytty vähentämään monen eri prosessin tai raportin muodostamisen kohdalla. Varhaiskasvatuksen PowerBI-raportteja on rakennettu ja kehitetty määrällisten tietojen saamiseksi. Varhaiskasvatuksen laajempi PowerBI raportointi julkaistiin esihenkilöille kevään aikana. Näitä raportteja on hyödynnetty myös tässä laaturaportissa. Esihenkilöitä ohjataan toiminnanohjausjärjestelmän tietojen ja raporttien hyödyntämisessä oman toimipaikkansa johtamisessa. Luvussa sisäiset kehittämisprojektit kuvataan muita toteutuneita automatisointiin liittyviä toimenpiteitä.

Henkilöstökysely 2025

Lähemmin tarkasteltuna varhaiskasvatuksen henkilöstökyselyn tulokset olivat hyvät. Alle 3 olevia tuloksia ei ollut lainkaan. Henkilöstö koki, että he ovat hyvin perillä työyksikkönsä tavoitteista ja että heillä toimitaan yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti. Henkilöstön osaamista, tietoja ja taitoja hyödynnetään monipuolisesti ja työntekijät kokivat

saavansa sopivasti vastuuta. Työntekijät tietävät tärkeimmät tehtävät ja toimintatavat. Esihenkilön ja työntekijöiden välillä vallitsee luottamuksellinen ilmapiiri.

Hyvistä tuloksista huolimatta toimipaikkatasolla on tunnistettu kehittämiskohteita. Työajan riittäminen tehtävien hoitamiseen koettiin paikoin haasteelliseksi ja siksi toimipaikoissa on käynnistetty tämän parantamiseksi toimenpiteitä, kuten työajanseuranta, työvuorosuunnittelun kehittäminen sekä työtehtävien ja vastuiden tasapuolisempi jakaminen. Työstä ja työn tekemisestä keskustelua halutaan vielä lisätä ja vahvistaa.

Yksittäisiksi kehittämisen kohteiksi nousi organisaation toimintatapoihin perehdyttäminen. Jotkin työntekijät kokivat, ettei heillä ole riittävästi tietoa, miten organisaatiossa toimitaan, jos työntekijän työkyky on uhattuna. Myös työergonomiaan lasten kanssa työskennellessä haluttiin ohjausta. Vaikka asiakaspalautteita hyödynnetään jo hyvin työn kehittämisessä, henkilöstö halusi tätäkin edelleen vahvistettavan.

Päiväkodinjohtajien kokousrakenteita- ja käytäntöjä lähdettiin kyselyn perusteella uudistamaan kaudelle 2025–2026, jotta heille saadaan enemmän aikaa yhteisten asioiden, johtamisen ja pedagogiikan käsittelyyn.

Palvelualueella henkilöstökyselyn tulosten käsittelyn tuloksena tavoitteiksi asetettiin vahvuuksien ylläpitäminen, jotka ovat innostuneisuus ja työn ilo sekä johtaminen, joka perustuu avoimuuteen ja luottamuksellisuuteen. Lisäksi kehittämiskohteiksi valittiin yhteisesti sovittujen toimintatapojen ja prosessien selkeyttäminen, palautteen antaminen sekä työn organisointi, jotta on aikaa saada työt tehdyksi.

Henkilöstö

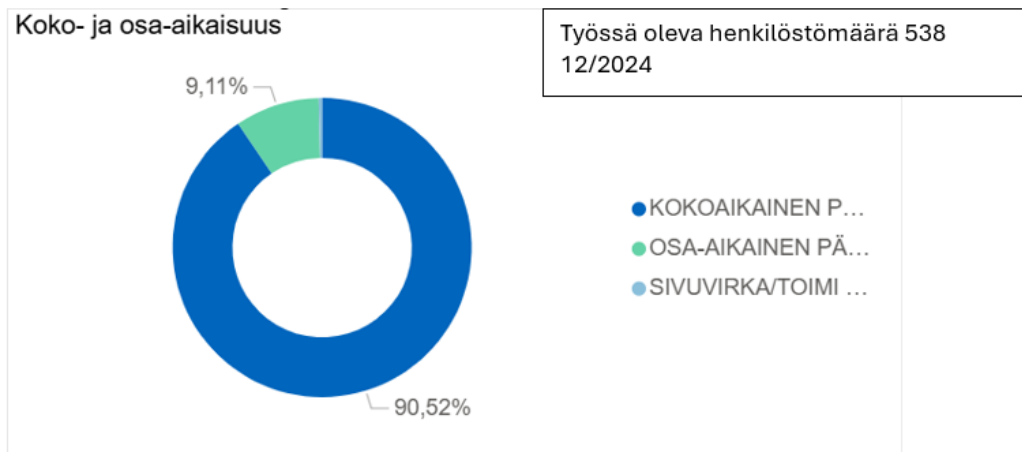
Vakituisia tehtäviä varhaiskasvatuksessa 2024 oli 553. Suurin osa henkilöstömäärästä on päiväkotien henkilöstöä.

Varhaiskasvatuksessa oli 6 eri tulosityksikön esihenkilöä ja 17 päiväkodinjohtajaa, joilla johdettavanaan 20 päiväkotia. Osalla johtajista on ollut useampi yksikkö ja/tai esiopetusryhmät koulujen yhteydessä.

Lapsen tuen tulosityksikön henkilöstössä oli 7 vakinaista ja 3 määräaikaista varhaiskasvatuksen erityisopettajaa sekä 23 vakituista lapsen tuen lastenhoitajaa, joiden lisäksi eri pituisissa lapsen tuen lastenhoitajan määräaikaisissa palvelusuhteissa työskenneltiin n. 45 henkilötötyvuoden verran.

Perhepäivähoitajia oli työssä vuoden aikana 14. Perhepäivähoitajien määrä vähenee joka vuosi. Varhaiskasvatuksessa on 31,5 kiertävää lastenhoitajaa, jotka toimivat päiväkotien sijaisresurssina. Avoimessa varhaiskasvatuksessa oli 6 työntekijää mutta osa-aikaisuuksien vuoksi henkilötötyvuosia oli 4,2. Valtion erityisavustuksilla palkattuja määräaikaisia projektityöntekijöitä oli yksi.

Yli 90 prosenttia henkilöstöstä työskentelee kokoaikaisesti (Kaavio 4).

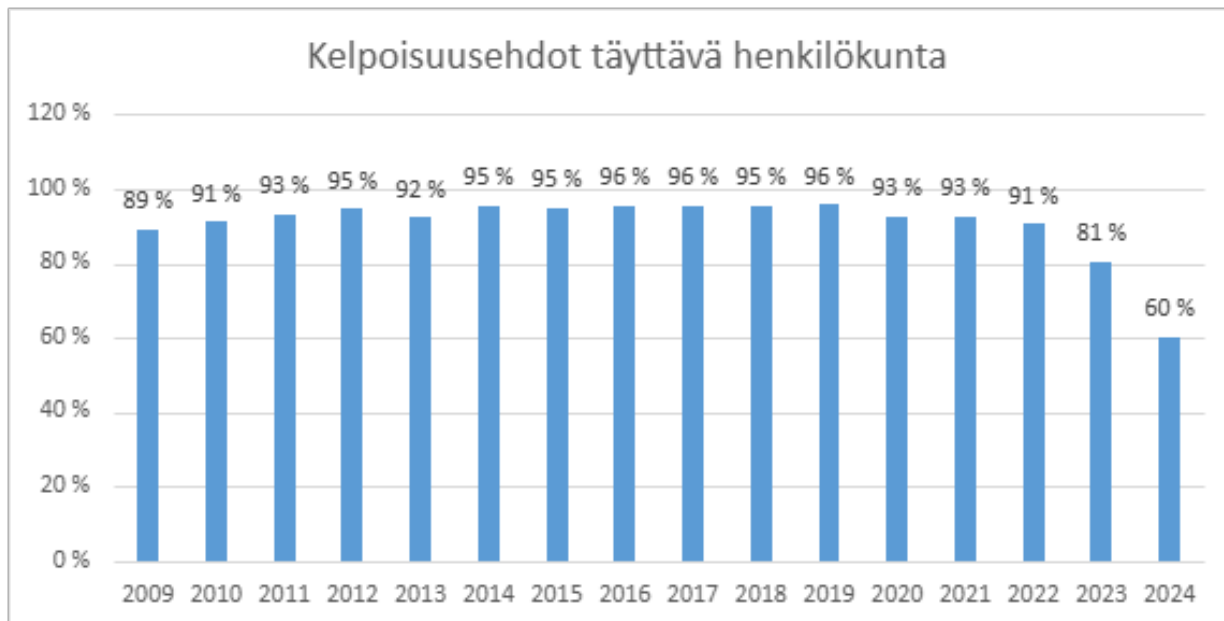

Kaavio 4. Henkilöstön koko- ja osa-aikaisuus.

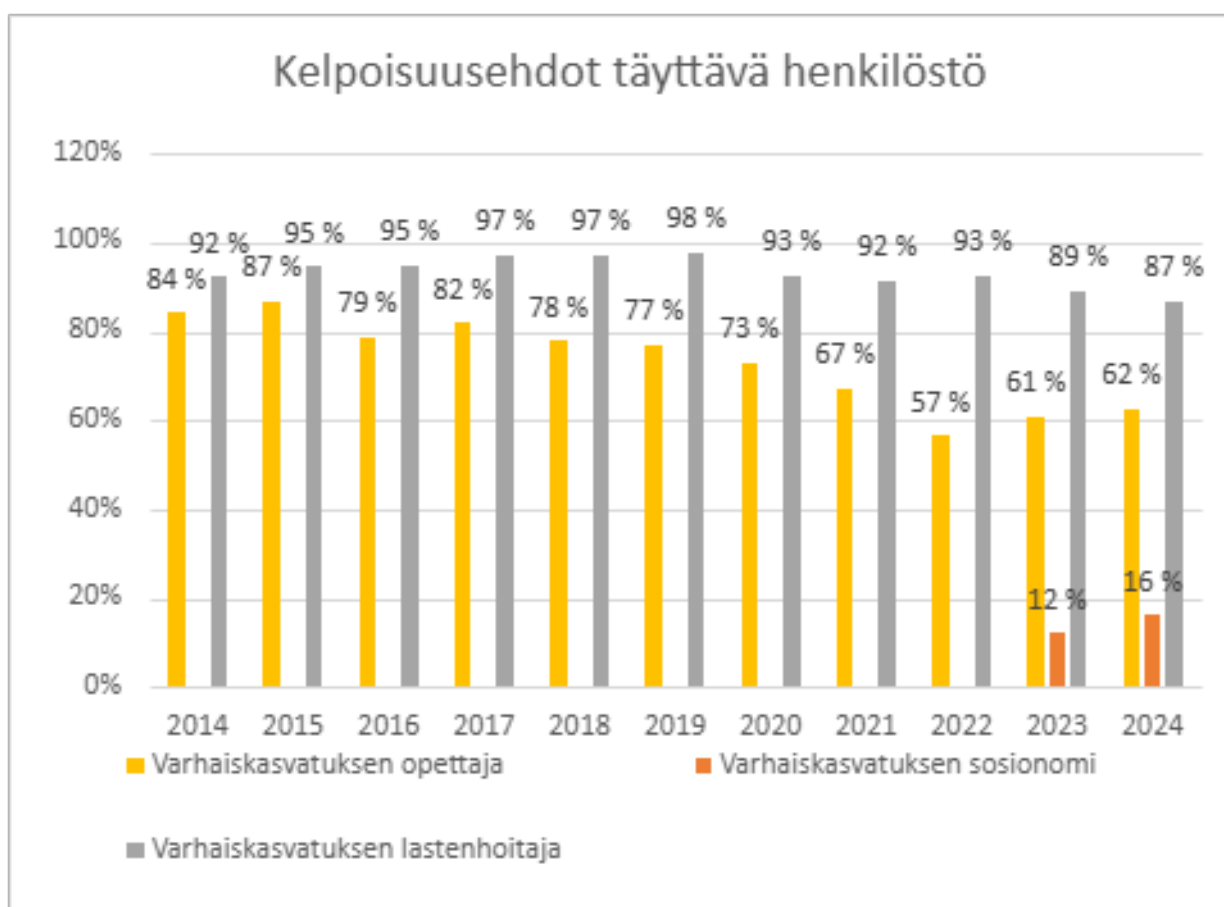
Kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön määrä on laskenut aikaisemmista vuosista. Syynä tähän on, että vuoden 2018 varhaiskasvatustlain perusteella Porvoossa lähdettiin hyvissä ajoin valmistautumaan 1.1.2030 voimaan astuvaan 37 § mukaiseen henkilöstörakenteeseen. Osa lastenhoitajien vakansseista on muutettu varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomien tehtäviksi ja näin Porvoossa lapsiryhmien henkilöstörakenteessa on jo nyt kaksi korkeakoulutetun vakanssia. Kelpoisen henkilöstön saatavuus on kuitenkin heikentynyt, erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien. Myöskään varhaiskasvatuksen sosionomien kaikkia tehtäviä ei ole saatu täytettyä, koska koulutus on kohtalaisen uusi eikä tarvetta vastaavaa määrää vielä valmistu koulutuksista. Sosionomien saatavuudessa näkyy kuitenkin jo parannusta.

Varhaiskasvatuksessa kootaan vuosittain seurantapäivän 30.11. mukaan kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön määrä. Alla ammattiryhmittäin eriteltynä kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö. Suluissa myös kaavioihin 5 ja 6 sisällytettömien henkilöstöryhmien edellisen vuoden vertailutiedot:

Varhaiskasvatuksen opettajat 62,4 %
Varhaiskasvatuksen sosionomit 16,2 %
Varhaiskasvatuksen lastenhoitajat 86,6 %
Varhaiskasvatuksen erityisopettajat 100 % (v. 2023 100 %)
Hallinto 100 % (v. 2023 100 %; varhaiskasvatusjohtaja, varhaiskasvatuksen palvelupäälliköt 3, varhaiskasvatuksen kehittämisspäälikkö, palvelukoordinaattorit 2, suunnittelija, varhaiskasvatuksen asiantuntijat 3, rekrytointiasiantuntija).

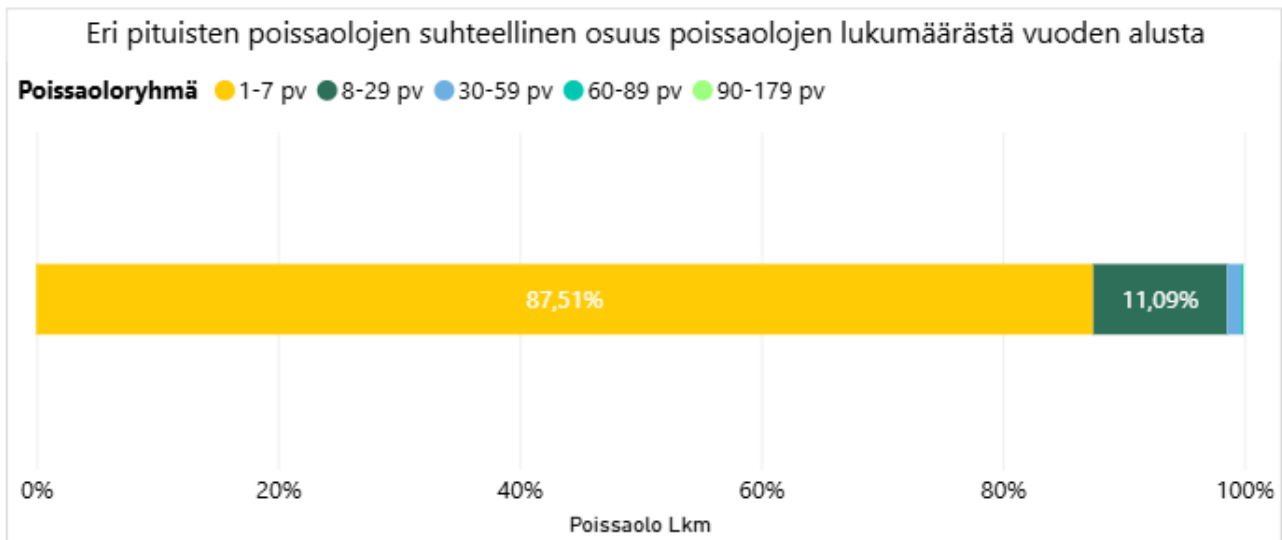
Kaavio 5. Kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö vuosiseuranta.

Kaavio 6. Kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö ammattiryhmittäin.

Toimipaikkojen esihenkilöiden tehtävänä on seurata työntekijöidensä poissaoloja vuosittain. palvelualueen tasolla tilastoja tarkasteltaessa lyhytaikaiset sairauspoissaolot (sairaus tai työtapaturma), ovat suurin ryhmä 87,51 % (Kaavio 7). Edellisenä vuonna luku oli 88,56 %, jolloin 8–29 päivän poissaoloja oli puolestaan ollut hieman vähemmän 9,86 %.

(Sarastia365/19.9.2025.)

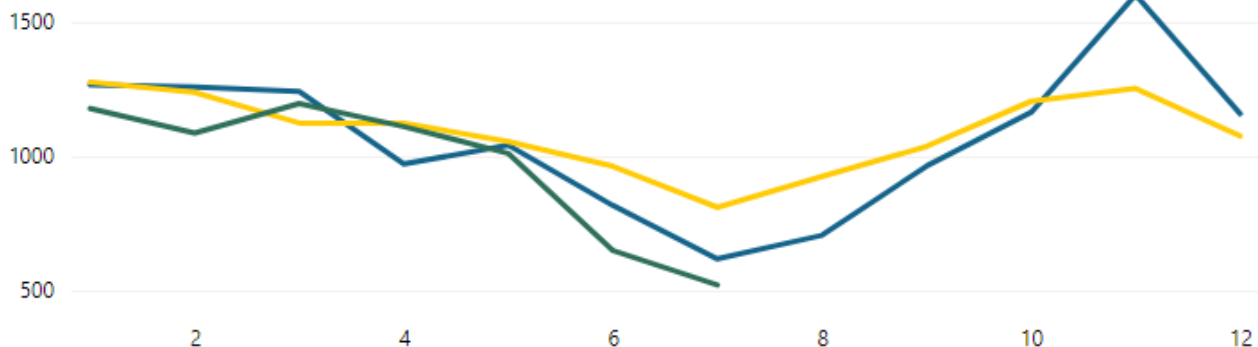

Kaavio 7. Sairauspoissaolojen pituuksien osuudet 1–6/2025.

Kahden edellisen vuoden sairauspoissaolojen kuukausittaisissa toteumissa linja on ollut samansuuntainen vuoden 2025 ensimmäisen puoliskon kanssa. Poissaolopiikit osuvat loppu- ja alkuvuoteen. (Kaavio 8.)

Poissaolopäivien kuukausittaiset toteumat (kalenteripäivää, sairaus tai työt...

● 2023 ● 2024 ● 2025

Kaavio 8. Henkilöstön poissaolopäivien (sairaus tai työtapaturma) kuukausittaiset toteumat 2023–2025.

Henkilöstön täydennyskoulutus ja koulutusseuranta

Varhaiskasvatustalouden koulutustyöryhmä vastaa vuosittaisesta koulutussuunnitelman laatimisesta ja koulutusten järjestämisestä. Työryhmä huomioi suunnitelmassa ajankohtaiset kansalliset ja paikalliset tarpeet, jotka liittyvät lakimuutoksiin, varhaiskasvatuksen kehittämiseen ja painopistealueisiin. Ensisijaisena tehtävänä on varmistaa, että henkilöstö osaa toteuttaa ja kehittää opetussuunnitelmien mukaista varhaiskasvatusta ja esiopetusta. Toimipaikan esihenkilö vastaa henkilöstönsä ensiapu- ja paloturvallisuuskoulutuksista sekä tarvittavista valmiusharjoituksista ja muusta koulutustyöryhmän tarjonnan ulkopuolisesta koulutuksesta mm. mahdollistamalla henkilöstön osallistumisen näihin.

Toteutuneiden, työnantajan hyväksymien palkallisten koulutusten määrä kalenterivuonna 2024 oli n. 8 500 tuntia eli n. 1 417 koulutuspäivää (OSKU-sovelluksen raportti). Määrässä ovat mukana työnantajan tukemat jatkokoulutukseen eli korkeamman varhaiskasvatuksen kelpoisuuden antavaan tutkintoon sisältyvät päivät (20 pv/v). Jatkokoulutuksessa opintoja 2024–2025 aikana on suorittanut 19 työntekijää.

31.12.2024 asti varhaiskasvatustalouden on edellyttänyt kalenterivuositteittain tallentamaan Varhaiskasvatuksen tietovaranto Vardaan henkilöstön täydennyskoulutuspäivät, joiksi hyväksytään vähintään 3 tuntia tai sen yli kestäneet pedagogiikkaan liittyvät koulutukset. Vuonna 2024 henkilöstöllä toteutui 402 täydennyskoulutuspäivää. Varhaiskasvatustalouden muuttui 1.1.2025 alkaen ja henkilöstön täydennyskoulutustietoja ei enää jatkossa viedä Vardaan.

Varhaiskasvatuspalvelut toteutti henkilöstölle ja esihenkilöille koulutuksia, perehdytyksiä ja työpajoja mm. opetussuunnitelmiin, lapsen tukeen, turvallisuus- ja pelastussuunnitelmiin ja tiimityöskentelyn periaatteisiin. Kahden koulutuskerran kokonaisuus Traumasensitiivisyys varhaiskasvatuksessa käsitteli lapsen kohtaaman kriisin ja trauman näkymistä lapsen toiminnassa ja käyttäytymisessä sekä sitä, miten varhaiskasvatuksessa toimitaan kriisistä ja traumasta oireilevan lapsen kanssa. Digiosaamisen vahvistamiseksi henkilöstölle toteutettiin Taaperodigi ja Monilukutaito -koulutukset. Koulutusta on järjestetty myös henkilöstön ja lapsiryhmien kohdennettuihin tarpeisiin, kuten lapsen diabeteksen hoitoon ja autismin kirjoon.

Yhteistyössä kotoutumispalveluiden kanssa järjestettiin Kulttuurien kohtaaminen varhaiskasvatuksessa -koulutus. Oppilaitosten kanssa henkilöstölle on järjestetty työpaikkaohjaajakoulutuksia.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö on kattavasti suorittanut THL:n antirasismista ammattilaisille -koulutuksen itsenäisesti ja/tai työyhteisönä syksyn 2024 aikana. Tavoitteena on, että myös uudet työntekijät suorittavat koulutuksen osana perehdyttämistä.

MAPA (Management of Actual or Potential Aggression) koulutukset käynnistettiin Varhaiskasvatuspalveluissa ja Perusopetus- ja lukiokoulutuksessa saaduilla perintövaroilla. Koulutuksessa kehitetään henkilöstön tietoja ja taitoja kohtaamaan haastavasti, aggressiivisesti tai väkivaltaisesti käyttäytyvä henkilö. Kahden päivän peruskoulutuksen on saanut syksyn 2024 aikana n. 70 varhaiskasvatuksen työntekijää. Tämän lisäksi varhaiskasvatuksen erityisopettajat ja varhaiskasvatuksen asiantuntijat koulutettiin MAPA-kouluttajiksi. Tällä omalla kouluttajaresurssilla jatkekaan henkilöstön kouluttamista tulevana vuosina.

Esihenkilöt ovat saaneet kohdennettua koulutusta organisaation eri järjestelmien käyttöön, kuten sijaisrekryointiin. Lisäksi esihenkilöille on kuukausittainen tukiklinikka toiminnanohjausjärjestelmän käyttöön. Vuoden aikana heille järjestettiin kehittämispäivät, joissa keskityttiin pedagogisiin sisältöihin ja kehittämistyön johtamiseen.

Laadukas pedagoginen toiminta

Pedagoginen toiminta ja kehittämistyö

Kaudella 2024–2025 kehittämisen kohteet ja painopistealueet / kehittämistyöryhmät:

- kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoinen varhaiskasvatus / Kumo-työryhmä kokoontui 6 kertaa
- digiosaaminen ja monilukutaito / Vakan digityöryhmä kokoontui 6 kertaa
- leikki (Valssi-arviointi)
- tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus
- liikunnallinen varhaiskasvatus / Liikuntatyöryhmä
- perustaidot:
 - lukemaan oppimisen valmiudet
 - matemaattiset valmiudet
 - yhdessä tekeminen

Kielitietoisuuden toiminnan kehittämistä jatketaan ja sen edistymistä seurataan. Henkilöstö on saanut edelleen ohjausta ja tukea arviointiin ja toiminnan kehittämiseen. Sovitut välineet ja materiaalit, kuten KieliPeda ja Roihusten perhe, on otettu entistä paremmin käyttöön. Kuvatukea on lisätty kaikkeen toimintaan. Kuvatuessa käytettäviä kuvia ja kuvamaailmaa tullaan yhtenäistämään käyttämällä jatkossa Widgit kuvanteko-ohjelmaa, mitä varten on jokaiseen toimipaikkaan hankittu lisenssi elokuun 2025 alusta. Lasten toiminnassa toteutetaan eriyttäviä kielikerhoja, esimerkiksi syventämään suomen kielen oppimista myös suomenkielisille lapsille, joiden ryhmissä on paljon vieraskielisiä lapsia. Oman äidinkielen opetusta on järjestetty albanian, arabian ja venäjän kielissä.

Lukemaan oppimisen valmiudet kehittyvät laadukkaassa kielitietoisessa toiminnassa. Lapsiryhmät käyttävät aktiivisesti kirjastopalveluja ja lapsille luetaan päivittäin satuja, runoja ja loruja. Oppimisympäristöjä on kehitetty lukuvalmiuksien näkökulmasta tuomalla kirjojen lisäksi kirjaimia, sanoja, tavuja yms. materiaaleja lasten saataville.

Digiosaamisen ja monilukutaidon toteuttamisessa hyödynnetään Porvoon Digipolkua, joka sisältää toiminnan tavoitteet ja sisällöt eri ikäisille. Henkilöstö käyttää Digipolkua toiminnan suunnittelussa vaihtelevasti, osa käyttää aktiivisesti ja osa vielä perehtyy ja harjoittelee. Päiväkodeissa on toteutettu henkilöstölle omia sisäisiä digikoulutuksia tai harjoiteltu ohjatusti yhdessä uuden sovelluksen käyttöä. Lasten toiminnassa käytetään joustavasti eri laitteita tukena ja apuna. Digitaalisuutta on yhdistetty moneen eri toimintaan, esimerkkinä liikunnallinen koodausrata, jossa oli sopivia tehtäviä ja toimintaa eri ikäisille lapsille. Mediakasvatuksessa on hyödynnetty mm. Koulukinon ja Oulun kansainvälisen elokuvafestivaalin tarjontaa. Päiväkodeissa on järjestetty mm. koodausviikko ja uutisviikko tai lapsille on kehitetty oma digipassi, jossa on tavoitteita digiosaamiselle.

Toimipaikkakohtaisten toiminnallisten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien mukaisia kehittämistoimia on viety edelleen eteenpäin. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöskentelyssä oppimisympäristöissä on uudistettu ja monimuotoistettu lasten leikkivälineitä ja kirjoja. Sukupuolisensitiivistä varhaiskasvatusta on opeteltu toteuttamaan esimerkiksi häivyttämällä leikeistä ja leikkivälineistä sukupuolittuneisuus. Lapsia ohjataan ja kannustetaan erilaisiin leikkeihin määrittämättä leikkejä, välineitä tai rooleja sukupuolen mukaan. Aikuiset kiinnittävät tietoisemmin huomiota siihen, miten ja missä tilanteissa käyttävät sukupuolittavaa puhetta ja missä tilanteissa se ei ole tarpeen. Jokaisen lapsen leikkiin liittymistä ja osallisuutta on tuettu toiminnassa.

Leikin kehittämistä viedään eteenpäin pidempikestoisena prosessina. Syksyllä 2025 aloitetaan järjestämällä koko henkilöstölle peruskoulutusta leikistä ja aikuisen roolista siinä. Kevätkaudella yhdistetään painopistealueina olevat kieli ja lukemaan oppimisen valmiudet sekä matemaattiset valmiudet leikkiin. Leikkiympäristöjen kehittämistä ja havainnointiosaamista edistetään seuraavien toimintakausien aikana.

Porvoon varhaiskasvatus on osallistunut Kulttuuripalvelujen SKAPA-hankkeeseen, jonka tavoitteena on taidekasvatuksen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Varhaiskasvatuksessa menetelmänä on käytetty kaupunkileikkiä. Hankkeen painotuksena on ollut tuen tarpeisten lasten huomioiminen toiminnassa sekä ruotsinkielinen varhaiskasvatus. SKAPA-hankkeen käynnistämispilottiin osallistui syksyllä 2024 lapsiryhmiä kolmesta päiväkodista. Tällöin kaupunkileikkiin yhdistettiin teatteri, tanssi ja sanataide. Keväällä 2025 hankkeeseen osallistui viiden päiväkodin 19 lapsiryhmää ja taidekasvattajat tulivat teatterin, sirkuksen ja kuvataiteen aloilta. Taidekasvattajan ohjaaman kaupunkileikin lisäksi henkilöstölle on järjestetty aina kyseiseen taidelajiin ja leikin kehittämiseen liittyvää koulutusta.

Ensimmäisen SKAPA-hankevuoden arvioinnin ja kokemusten perusteella lasten yhdessä leikkiminen on lisääntynyt kaupunkileikin ulkopuolellakin. Henkilöstö on saanut taidekasvatuksesta uusia työkaluja ja -tapoja työhönsä. Myös kielellisen tuen tuominen osaksi leikkiä on vahvistunut. Hanke jatkuu vielä syksyn 2025 ja mukana on viisi päiväkotia. Kolmessa päiväkodissa pilotoidaan vielä taidekasvattajan ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan yhteistyötä kaupunkileikissä.

Kulttuuripolku täydentää varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen opetussuunnitelmia ja toiminnan toteuttamista. Toimintakaudella hieman yli tuhat lasta osallistui Kulttuuripolun eri toimintoihin. Tämän lisäksi Musiikkiopiston päiväkotimuskareita 3–6-vuotiaille ja esiopetukselle järjestettiin 23 toimipaikassa, opetuskertoja kussakin oli 30 ja muskariin osallistuneita lapsia n. 1400.

Luontokoulun ohjelmaan osallistui syyslukukaudella 9 ja kevätlukukaudella 8 esiopetusryhmää. Yksi päiväkoti toteutti luontokoulun opettajan ohjauksessa henkilöstölle tilaisuudet/työpajat ulkopedagogiikasta ja lisäksi luontokoulun välineitä lainattiin päiväkoteihin.

Henkilöstön pedagoginen tuki

Toiminnan ja laadun kehittämiseksi sekä henkilöstön osaamisen vahvistamiseksi varhaiskasvatuksessa on sekä resursseja että rakenteita. Opetussuunnitelmia päivitetään säännöllisesti, jotta ne ohjaavat henkilöstön toimintaa ja varhaiskasvatuksen/esiopetuksen toteuttamista ajantasaisesti. Henkilöstön pedagogisena tukena varhaiskasvatuksessa työskentelee kehittämisspäälikkö ja kolme varhaiskasvatuksen asiantuntijaa, joista kahden työ painottuu toimintakulttuurin ja opetussuunnitelmien mukaisen pedagogiikan ohjaamiseen ja yhden asiantuntijan painotuksena on kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoinen toiminta, suomen tai ruotsin kielen opetuksen sekä 6-vuotiaiden perusopetukseen valmistavan opetuksen koordinointi ja ohjaus. Asiantuntijoiden työskentely henkilöstön kanssa käynnistyi hyvin kauden aikana ja on vähitellen juurtumassa osaksi henkilöstön tukea.

Lapsen tuessa on kahden viimeisen vuoden aikana arvioitu tuen vaikuttavuutta ja erityisopettajan työtä henkilöstölle kohdistuneiden kyselyiden kautta. Niiden perusteella on tehty muutoksia erityisopettajien työssä, esimerkiksi työajan kohdentamisessa, jota on seurattu työajanseurannan avulla. Tulosten perusteella voidaan todeta, että erityisopettajien työaika on kohdentunut vahvemmin niihin ryhmiin, joissa on ollut tehostettua tai erityistä tukea saaneita lapsia. Henkilöstön kokemusten perusteella koettu tyytyväisyys erityisopettajan työhön ja saatuun tukeen on kasvanut.

Pääkäyttäjät vastaavat eri järjestelmiin tarvittavan osaamisen ylläpidosta.

Painopistealueista lukemaan oppimisen valmiuksiin ja matemaattisiin valmiuksiin on henkilöstön itseopiskelua varten tehty tukimateriaalit, joissa huomioidaan valmiuksien kehittyminen ja toiminta eri ikäisten lasten toiminnassa.

Jokaisessa toimipaikassa, mukaan lukien kunnalliset ja yksityiset, perhepäivähoito sekä avoin varhaiskasvatus, on nimetyt/nimettyjä vastaavia tiettyihin painopistealueisiin. Vastuuhenkilöille järjestettiin toimintakauden aikana tapaamisia, joissa on ohjattu ja koulutettu henkilöstöä ja käsitelty yhdessä pedagogisen toiminnan toteuttamiseen liittyviä sisältöjä sekä työstyö yhteisiä materiaaleja. Vastuuhenkilöiden tehtävänä on viedä asiat eteenpäin omaan työyhteisönsä. Ryhmien vetäjinä toimivat varhaiskasvatuksen asiantuntija-päiväkodinjohtaja tai muu pari.

- Lilli-vastaavat (liikunnallinen toiminta), tapaamisia 3:
 - perheille jaettavien liikuntapassien päivitystyö
 - talviliikunta ja henkilöstön hyvinvointi
 - liikunta ja leikki
- Kumo-vastaavat (kieli- ja kulttuuritietoinen toiminta), tapaamisia 9:
 - kaksi toteutettu yhteistyössä Kotoutumiskeskuksen kanssa, palvelut ja kotoutumisprosessi, yhteistyö huoltajien kanssa
 - kieli- ja kulttuuritietoisuus yleisesti ja Porvoon opetussuunnitelmissa
 - KieliPeda- ja Kielivertailu-työvälineet

- katsomuskasvatus, Avin ja Opetushallituksen ohjeet
- huoltajien osallisuus ja tulkin käyttö yhteistyössä
- valmistavaan opetukseen ohjautumisen prosessi ja ohjeet
- Digivastaavat (Porvoon Digipolku ja digitaalinen toiminta), tapaamisia 3 ja 2 webinaarikoulutusta:
 - Porvoon Digipolun hyödyntäminen käytännössä
 - digivastaavan toiminta ja rakenteet tälle toimipaikoissa
 - sovelluksiin perehtyminen ja hyvien käytänteiden jakaminen

Esiopetuksen opettajille ja perusopetukseen valmistavan opetuksen opettajille on järjestetty kieliryhmittäin vertais- ja ohjaustapaamisia.

Perusopetuksen kanssa yhteistyössä esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä ohjattiin hankkeen päättymisen jälkeen vielä omalla pienellä kehittäjäopettajan resurssilla (1 pv/3 viikossa). Opettajille oli tarjolla mm. ohjausta yhteisen opetuksellisen toiminnan suunnitteluun tai toteuttamiseksi. Suomenkielisille opettajille järjestettiin keväällä yhteissuunnittelu-aika.

Eri ammattiryhmien työnkuvan kehittämiseksi ja ammatillisen vertaistuen tarjoamiseksi kaudella on toiminut varhaiskasvatuksen sosionomien työn kehittämistyöryhmä ja kiertävien lastenhoitajien työn ohjausryhmä. Lastenhoitajille on järjestetty myös vertaistapaamisia.

Ulkoisen rahoituksen hankkeet ja projektit

Varhaiskasvatuksessa 2024–2025 käynnissä olleet ulkoisen rahoituksen projektit:

Valtion erityisavustus esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen vuosille 2024–2027 (KORU 9). Käyttö ajalla 1.8.2024–31.7.2025:

- Palkattu 0,5 htv varhaiskasvatuksen erityisopettaja esiopetukseen.
- Budjetti 28 475 €, josta
 - avustus 22 780 €
 - omarahoitus 5 695 €

Erityisavustusta on myönnetty kolmelle vuodelle ja se maksetaan vuosi kerrallaan. Avustuksen käyttö erityisopettajan palkkaamiseen jatkuu toimintakaudella 2025–2026 ja tällöin painotetaan pidennetyn/varhennetun oppivelvollisuuden järjestämisen kehittämistä varhaiskasvatuksessa.

Lisäksi varhaiskasvatus on ollut mukana kehittämishankkeissa, joiden taloudellinen osuus ei ole varhaiskasvatuksen vastuulla. Kielikylpytoiminnan kehittämishankkeessa tavoitteena on ollut vahvistaa lapsen kielikylpyä. Varhaiskasvatuksen ja koulun opettajille on järjestetty yhteistä kehittämis-aikaa ja koulutuksia. Varhaiskasvatus on saanut avustuksella kevään 2025 aikana kielikylpyryhmiin lisäresursseja, jonka avulla on voitu mahdollistaa opettajien yhteissuunnittelu.

SKAPA-hanke, Kulttuuripalveluiden kehittämishanke, jossa eri alojen taidekasvattajat toimivat päiväkodeissa ja ohjaavat omaa taidelajiaan leikin muodossa lapsille ja henkilöstölle. Hankkeeseen on sisällytetty myös mukana olevan henkilöstön koulutus. Tavoitteena mm. vahvistaa taidekasvatusta varhaiskasvatuksessa leikin keinoin. SKAPA-hanke jatkuu vielä syksyn 2025 uusien osallistujien kanssa. Kahdessa päiväkodissa myös pilotoidaan varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja taidekasvattajan yhteistyötä ja -toimintaa.

Kaudella 2024–2025 on ollut käynnissä VEPO (varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus) – voimaa johtajuuteen Helsingin yliopiston vetämä koulutuksellinen kehittämishanke, jossa Porvoon varhaiskasvatuksesta mukana on ollut 4 päiväkodinjohtajaa ja apulais-/varajohtajaa. Hankekoulutus jatkuu vuoden 2025 loppuun.

VEPO-hankkeessa koulutus tukee johtamisosaamisen kehittymistä ja yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentumista. Jokainen osallistuja tekee suunnitelman, jonka tarkoitus on tukea johtajan kasvua johtajana ja yhteisöllisyyttä koko työyhteisössä. Koulutukseen kuuluu yhteistä opiskelua ja ohjattua työskentelyä pienryhmissä sekä itsenäisestä toteutusta työyhteisöissä.

Hankkeen paikalliseen ohjausryhmään kuuluu osallistujien lisäksi varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö. Toimipaikkojen kehittämissuunnitelmat vastaavat yksiköiden omia tarpeita, keskittyen johtamisen kehittämiseen sekä yhteisöllisyyden vahvistamiseen. Hankkeen kouluttaja on pitänyt luentoja osallistuvissa yksiköissä. Käsiteltäviä teemoja on ollut osallisuus, itsensä johtaminen ja jaettu johtajuus. Koulutuksesta saatua osaamista ja kokemuksia jaetaan kaikkien päiväkodin johtajien kesken, joka vahvistaa heidän yhteisöllisyyttään ja osaamistaan.

Varhaiskasvatus ja perusopetus hakivat yhdessä Opetushallituksen avustusta lukutaitostrategian laatimiseksi, mutta avustusta ei myönnetty Porvoolle. Porvoo oli myös mukana Kouvolan johtamassa ja usean kaupungin, järjestön, säätien ja yrityksen Lapsi näkyissä - kehittämishankkeen avustushakemuksessa. Tätä avustusta ei Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntänyt eikä kehittämishanketta käynnistetty.

Sisäiset kehittämisprojektit

Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmä Daisyyyn liittyviä kehittämisprojekteja on ollut meneillään useita. Osassa on parannettu asiakkaan asiointia ja palvelua, kuten esiopetuksen sähköinen kuljetushakemus ja kuljetuspäätöksen teko toiminnanohjausjärjestelmässä.

Elokuusta 2025 alkaen käynnistettiin esiopetuksessa olevien lasten tietojen siirtyminen varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmästä suoraan Koski-järjestelmään Primuksen sijaan. Näin saatiin lopetettua tietojen manuaalinen käsittely ja ylläpito Primuksessa.

Automaattiset ruokatilaukset toiminnanohjausjärjestelmästä Ateriapalveluiden Aromi-järjestelmään saatiin toimimaan keväällä 2025.

Syksyllä 2022 alkanut ”keikkalaisprojekti” saatiin valmiiksi kesällä 2025. Nyt myös lyhytaikaisten (alle 13 pv) työntekijöiden palvelujaksotiedot käsitellään toiminnanohjausjärjestelmässä ja palkkaraportti-/palkanmaksutiedot siirtyvät toiminnanohjausjärjestelmästä henkilöstöhallinnon järjestelmään.

AD-kirjautuminen Daisyyn poisti esihenkilöiltä käyttäjätunnusten ja salasanojen ylläpidon, mikä paransi huomattavasti tietoturvaa. Yksityisten päiväkotien henkilöstölle saatiin Porvoon ext-tunnukset, jolloin myös yksityisten työntekijät kirjautuvat toiminnanohjausjärjestelmään itsenäisinä henkilöinä.

Yhteisön hyvinvointi

Yhdenvertaisuuslaki muuttui 1.12.2025 alkaen eikä varhaiskasvatuksen toimipaikkakohtaisia yhdenvertaisuussuunnitelmia enää edellytetä. Tasa-arvolain mukainen toimipaikan tasa-arvosuunnitelma pitää edelleen laatia. Varhaiskasvatuspalvelujen johtoryhmä päätti 4.3.2025, että toimipaikkakohtaiset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat laaditaan edelleen osana vuosisuunnitelmaa, jotta sekä tasa-arvo- että yhdenvertaisuustyön toteuttaminen, arviointi ja kehittäminen säilyy myös toimipaikkatasolla.

Paikalliset opetussuunnitelmat sisältävät käytänteitä, joilla toimintakulttuurissa vahvistetaan vuorovaikutuksen laatua ja tuetaan lasten sosiaalisia taitoja sekä toimintatapoja, miten kiusaamista tai syrjintää ehkäistään. Suunnitelmissa on kirjauksia huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä ja lasten osallisuudesta. Varhaiskasvatuspalveluilla on toimintamalli ja ohjeet, miten lasten kiusaamistapauksiin puututaan, miten niitä seurataan ja dokumentoidaan. (Porvoon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma, Porvoon kaupungin opiskeluhoitosuunnitelma.) Ryhmäkohtaisissa suunnitelmissaan ryhmät tarkentavat mm. miten tunnetaitoja, ryhmässä toimimisen ja demokratian taitoja harjoitellaan.

Kirjattujen kiusaamistapausten määrällistä toteumaa seurataan vuosittain. Kaudella 2024–2025 varhaiskasvatuksessa kirjattuja kiusaamistapauksia oli 2 ja esiopetuksessa 10 tapausta.

Finlapset 2024 kyselyssä Porvoossa esiopetusikäisten huoltajien vastausten perusteella lapsi on kohdannut kiusaamista kotona, esiopetuksessa tai muualla hieman harvemmin kuin muualla maassa (34,6 % / 38,6 %). Porvoon huoltajakyselyssä 2024 täysin vastaavaa kysymystä ei ollut. Kuitenkin 85 % oli täysin samaa mieltä siitä, että lapsella on kavereita esiopetuksessa ja 78 % koki, että lasta kohdellaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. 45 % mielestä lapsiryhmässä ehkäistään aktiivisesti kiusaamista.

Varhaiskasvatuksessa on menettelyohje henkilöstön ilmoitusvelvollisuuteen (ns. epäkohtailmoitus) ja ohjeet ilmoitukseen lapsen fyysisestä rajoittamisesta. Ilmoitukset menevät tiedoksi varhaiskasvatusjohtajalle. Vuonna 2024 epäkohtailmoituksia tehtiin yhteensä 11 ja kevään 2025 aikana 3. Lapsen fyysisestä rajoittamisesta kevään 2025 aikana on tehty 11 ilmoitusta. Varhaiskasvatusjohtajan vaihdoksen vuoksi syksyn tietoja ei ollut saatavilla.

On havaittu, että kaikki työntekijät eivät ole tietoisia varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn tai siihen puuttumisen tavoista tai etteivät he miellä tietynlaista toimintaa kiusaamisen ehkäisyksi. Näin ollen toiminnan kuvaaminen myös huoltajille ontuu. Samoin lapsen fyysisen rajoittamisen ilmoitusmenettely on monelle vieras asia. Sekä henkilöstön että huoltajien tietoisuutta toimintamalleista tulee vahvistaa edelleen. Näitä asioita on pyritty käsittelemään päiväkodinjohtajien kokouksissa ja henkilöstön tilaisuuksissa. Ensisijainen vastuu perehdyttämisestä on lähijohtajalla.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhteisölliset hyvinvointi- ja opiskeluhuoltoryhmät ovat kokoontuneet kerran tai kaksi toimintakauden aikana. Ryhmissä on varhaiskasvatuksen henkilöstön lisäksi huoltajaedustaja(t), terveydenhoitaja sekä esiopetusyksiköissä lisäksi kuraattori ja/tai psykologi. Ryhmä arvioi ja käsittelee yhteisön toimintakulttuuriin liittyviä aiheita ja edistää hyvinvointia tukevia tekijöitä. Käsiteltyjä aiheita ja teemoja ryhmissä ovat olleet mm. lapsen stressi ja stressinhallinta, perheiden välinen yhteistyö, kiusaamisen ehkäisy, huoltajakyselyn tulokset, inkluusio ja lapsen oikeus olla osa yhteisöä, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä lasten puhelinten ja median käyttö.

Esiopetuksessa yksilöllinen opiskeluhuoltoryhmä kootaan tarvittaessa yhteistyössä huoltajan kanssa yksittäisen lapsen asioiden hoitamista varten. Esiopetuksen yksilöllisiä opiskeluhuoltotapauksia on ollut 5.

Lapsen viihtymisen ja hyvinvoinnista huolehtimisen tulokset ovat yhtenevät Porvoon huoltajakyselyssä ja Finlapset 2024 kyselyssä. Muuhun maahan verrattuna Porvoon esiopetuksessa lapsen hyvinvoinnista huolehditaan huoltajien mielestä jonkin verran heikommin (84,7 %/79,0 %).

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaankin yhtenä kirjattuna toimenpiteenä varhaiskasvatuksessa huoltajille jaetaan kolmelle eri ikäryhmälle kohdennettu Liikunnallisen elämäntavan passi. Huoltajien kanssa keskustellaan hyvinvoinnista ja terveydestä. Passi sisältää vinkkejä ja tehtäviä, miten perheet kotona voivat yhdessä huolehtia terveellisistä elämäntavoista, kuten liikkumisesta, levosta, ruuasta tai muusta mukavasta yhdessä tekemisestä. Liikuntapalvelut tarjoaa täytettyä passia vastaan perheelle yhden maksuttoman uimahallikäynnin. Kaudella 2024–2025 näitä uimahallikäyntejä toteutui 244.

Osallisuus ja yhteistyö

Lapset ja huoltajat

Toimipaikoissa on lisätty huoltajien osallisuutta ja yhdenvertaista kohtelua huoltajakyselyn perusteella ja yhdenvertaisuuden kehittämisessä. Henkilöstö on etenkin toimintakauden alussa ohjannut huoltajia käyttämään toiminnanohjausjärjestelmää esimerkiksi Daisy-klinikoissa tai huoltajilla on ollut mahdollisuus varata kahdenkeskinen opastusaika. Päiväkodin tiedotteet yms. menevät aina molemmille huoltajille.

Päiväkotien vanhempainiltoja on toteutettu niin perinteisillä tavoilla kuin myös uusilla tavoilla. Teemailtojen lisäksi päiväkodeissa on järjestetty perheille erilaisia juhlia, tilaisuuksia ja tapahtumia, esimerkiksi joulun yhteislauiluilla, piknik ja Vauhtia ja vipellystä -toimintailtapäivät. Huoltajia on kutsuttu kahville tai peli- ja askarteluiltaapäivään ja näin pyritty tarjoamaan mahdollisuuksia tavata toisia. Huoltajia on osallistettu toiminnan suunnitteluun äänestysten ja kyselyiden muodossa. Myös tapahtumien järjestelyissä ja toteuttamisessa huoltajat ja vanhempaintoimikunnat ovat olleet mukana.

Päiväkodeissa on lisätty toiminnan ja sen tavoitteiden avaamista huoltajille. Huoltajakyselyn perusteella esimerkiksi kiusaamisen ehkäisyn tapoja ja lasten digitaitojen opettelua on nostettu esiin. Toiminnasta kerrotaan tarkemmin viikko- tai kuukausikirjeissä ja toimintaa dokumentoidaan sekä lapsille että huoltajille näkyväksi lapsiryhmän seinillä yhdistämällä siihen myös opetussuunnitelman sisältöjä.

Seurantapäivänä 30.11. henkilökohtaiset suunnitelmat oli laadittu 90 %:lle lapsista. Kaikille suunnitelma kuitenkin laaditaan, viivästystä selittää henkilöstön poissaolot tai lasten vasta alkanut varhaiskasvatus. Huoltajat ja lapset kykyjensä mukaan osallistuvat suunnitelman laatimiseen ja sen arviointiin.

Toiminnassa lasten osallisuus on toteutunut huomioimalla lasten yksilöllisiä tarpeita ja mielenkiinnon kohteita sekä vahvuuksia toiminnassa. Pienryhmätoiminta tukee osaltaan lasten nähdyksi ja kuulluksi tulemistä. Lasten kanssa arvioidaan ja suunnitellaan toimintaa yhdessä ja joissakin lapsiryhmissä järjestetään säännöllisesti lasten kokouksia. Myös kahdenkeskisiä suunnitelmallisia keskusteluja ja haastatteluja toteutetaan lasten kanssa. Lasten vertaissuhteiden kartoittamiseen hyödynnetään sosiogrammia.

Leikin arviointia toteutettaessa todettiin, että huoltajien ja lasten osallistaminen arviointitoimintaan on heikkoa. Suunnitelmana on, että jatkossa toimipaikat veloitetaan osallistamaan arviointiin henkilöstön lisäksi muitakin tahoja. Tarvittaessa voidaan myös valmistella yhteinen osallistava arvioinnin tapa, jota toimipaikoissa toteutetaan.

Syksyllä 2025 toimipaikat selvittävät jälleen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilannetta ja laativat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman vuoden 2026 alkuun mennessä. Huoltajien ja lasten osallistamista selvitysvaiheeseen pyritään vahvistamaan.

Muu yhteistyö ja verkostot

Varhaiskasvatus ja perus- ja lukiokoulutus on tehnyt yhteistyötä opetussuunnitelmien ja muiden suunnitelmien osalta vahvistaakseen lapsen oppimisen jatkumoa, luodakseen yhtenäisiä toimintamalleja tai ottaakseen käyttöön uusia yhtenäisiä järjestelmiä. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö on suunnitelmallista ja opettajat suunnittelevat ja toteuttavat lukuvuoden aikana lasten yhteistä toimintaa opetussuunnitelmallisista ja pedagogisista lähtökohdista. Toteutuneen perusteella lasten ja oppilaiden yhteistoimintaa toteutetaan suurimmassa osassa yhteistyöpareja minimivaatimusta (3 krt/lukuvuosi) useammin. Niissä kohteissa, joissa esiopetus ja koulu sijaitsevat samassa kiinteistössä, opetuksellinen yhteistyö voi olla jopa viikoittaista. Esiopetuksessa olevien lasten hyvinvointia, turvallisuutta ja sujuvia lapsilähtöisiä siirtymiä vahvistetaan kouluympäristöön ja sen tapoihin tutustumisella. Vuoden aikana on ollut yhteisiä juhlia, tapahtumia, retkiä ja esityksiin osallistumista. Joillakin yhteistyöpareilla on kummiluokka- tai ystäväoppilastoimintaa. Opetuksen sisällöt ovat liittyneet painopistealueiden mukaisesti matemaattisiin valmiuksiin

ja lukutaitoon mutta myös kädentaitoihin, kuvataiteisiin, liikuntaan sekä digipedagogiikkaan. Opetusta on järjestetty monipuolisesti ja toiminnallisesti eri tasoisten oppijoiden mukaan.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa yhteistyötä tehdään sovituissa rakenteissa, kuten opiskeluhoollon sekä varhaiskasvatuksen ja neuvolan kesken.

Säännöllistä yhteistyötä tehdään kirjaston, kulttuuripalvelujen, liikuntapalvelujen, Porvoon museon, Porvoon luontokoulun, evankelisluterilaisten seurakuntien sekä toimipaikkakohtaisesti urheiluseurojen kanssa.

Opiskelijoille tarjotaan työssäoppimispaikkoja ja varhaiskasvatuksella on ollut yhteistyökontaktit eri oppilaitosten kanssa. Porvoon ruotsinkielisiä päiväkoteja toimii myös Åbo Akademin harjoittelupäiväkoteina.

Porvoon varhaiskasvatuksella on edustajat valtakunnallisissa kehittämisverkostoissa

- Loisto-Tindra (varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kehittämisverkosto)
- Reimari (varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus)
- Purje-Seglet (varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus oppimisen tuki)

Kehittämistoimenpiteet kaudelle 2025–2026

Laaturaportin pohjalta tässä kootaan varhaiskasvatuspalvelujen keskeiset käynnissä olevat ja käynnistetyt kehittämisen toimenpiteet tai muut painopisteet.

Talous

- Talousarvion laadinnassa:
 - Henkilöstöresurssi budjetoidaan arvioidun palveluntarpeen mukaan. Jos päiväkodin kaikki ryhmätilat eivät ole käytössä, henkilöstöresurssia ei budjetoida.
 - Päiväkotien talousarvioissa määrärahat (aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä palvelujen ostot) perustuvat lasten ja henkilöstön määrään.
- Käytössä olevan henkilöstöresurssin suunnitteluun ja kohdentamiseen kiinnitetään huomioita.
- Pyritään käyttöastetavoitteeseen 84 %.

Palvelut ja palveluverkko

- Porvoon kaupungin palveluverkkosuunnitelma 2025–2040 jatkuvan arvioinnin ja toimeenpanon perustana.

Johtaminen ja henkilöstö

- Apulaisjohtajamallin pilotoinnin jatkaminen.
- Kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön määrän lisääminen, rekrytointi.
- Varhaiskasvatuksen sosionomien määrän lisääminen vakanssien nimikemuutoksilla.
- Henkilöstökyselyn pohjalta palvelualueen kehittämistoimenpiteet:
 - Avoin ja luottamuksellinen johtaminen.
 - Rakenteiden kehittäminen, toimintatapojen ja prosessien selkeyttäminen pedagogiikan johtamisen vahvistamiseksi.
 - Osallistavat työtavat ja vahvuuksina innostuneisuuden ja työn ilon ylläpitäminen.

Pedagogiikka

- Pedagogiikan kehittämisessä rakennetaan kokonaisuuksia ja yhdistetään sisältöjä:
 - lukemaan oppiminen ja matemaattiset valmiudet,
 - leikki,
 - liikunnallinen toiminta,
 - digipedagogiikka,

- kieli- ja kulttuuritietoinen toiminta.
- Leikin kehittämistä vahvistetaan henkilöstön koulutuksilla ja työpajoilla. SKAPA-hankkeen taidekasvatus kaupunkileikissä jatkuu syksyn 2025, mukana 5 päiväkotia.
- Kuvatuen vahvistaminen ja yhtenäistäminen varhaiskasvatuksessa, kaikissa toimipaikoissa otetaan käyttöön kuvanteko-ohjelma Widgit Online.

Hyvinvointi

- Henkilöstön perehdyttäminen kiusaamista ehkäisevään toimintaan ja siihen puuttumisen toimintatapoihin sekä fyysisen rajoittamisen ilmoitusmenettelyyn.
- Henkilöstön kouluttaminen (MAPA) ennakoivaan toimintaan ja lasten käyttäytymisen ohjaamiseen.

Osallisuus ja yhteistyö

- Huoltajien ja lasten osallistaminen arviointityöhön.
- Varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmien tavoitteista ja toiminnasta kertominen huoltajille mm. digipedagogiikka, kiusaamisen vastainen työ.
- Toimipaikoissa huoltajien ohjaus toiminnanohjausjärjestelmän käyttöön.
- Toimipaikkakohtainen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmatyö.

Lähteet

Sivi Harkoma, Jukka Marjanen, Niina Junttila, Miia Sainio, Maria Stoor-Grenner & Mikko Tiihonen. Arviointi kiusaamisen vastaisesta toiminnasta sekä lasten tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukemisesta varhaiskasvatuksessa. 27:2024. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (KARVI).

https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/KARVI_2724.pdf

Maaret Vuorenmaa, Reija Klemetti, Miia Paavilainen, Eveliina Tuovinen, Elli Viitanen. Mitä esikouluikäisten lasten perheille kuuluu? FinLapset-tutkimuksen kyselytiedonkeruun perustulokset. Terveys ja hyvinvoinnin laitos (THL). Työpaperi 3/2025. Verkkojulkaisu www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/150351/URN_ISBN_978-952-408-452-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Valssi-laadunarviointijärjestelmän käyttötilasto ja Leikki varhaiskasvatuksessa -yhteenveto. 2025. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (KARVI).

<https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/valssi-laadunarviointijarjestelman-kayttotilasto-2025-ja-leikki-varhaiskasvatuksessa-yhteenveto>

Vanhempien Barometri 2024 <https://vanhempainliitto.fi/johdolle/vanhempien-barometri/>